Töitä Suomesta Työvoimapalvelut Oy
Simonkatu 6
00100 Helsinki

LAUSUNTO 6.4.2022

EDUSKUNTA
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Viite: Lausuntopyyntö O 31/2022 vp

Asia: **Ukrainalaisten pakolaisten työluvat ja työllistyminen Suomessa**

Töitä Suomesta Oy kiittää mahdollisuudesta lausua sotaa pakenevien ukrainalaisten työluvista ja työllistymisestä Suomessa.

Tilapäisen suojelun hakeminen ja työnteko-oikeuden saaminen:

Rekisteröityminen ja tunnistautuminen ovat tärkeitä kohtia prosessissa, työnteko-oikeuden saaminen kuitenkin mahdollisimman varhaisessa vaiheessa prosessia on tärkeä niille, jotka odottavat työhön pääsyä sekä toisaalta esimerkiksi kausitöiden odottaessa tekijöitä (joista esimerkiksi osa on Suomessa aiemmin työskennelleitä työntekijöitä, jotka ovat hakeneet tilapäistä suojelua).

Eri toimipisteiden toimintaohjeet esille selkeästi. Ei ole yhtenäistä tapaa asioida poliisilla ja vastaanottokeskuksissa, vaan vaihtelee alueittain eli ohjeistus tarvitaan. Tällä hetkellä sekaannusta ja ylimääräistä ajelua pitkiä matkoja ilmoittautumisen ym. puitteissa.

Työllistymisen mahdollistaminen:

Työpaikkojen saavutettavuus kestävästi

Työllistymistä tukevat palvelut kuten TE-toimisto ei ole tuttu ukrainalaisille. Heidän ilmoittautumisensa esimerkiksi TE-toimistoon työnhakijoiksi ei voi olla ainoa tapa kohtauttaa työpaikat ja tekijät. Suomessa onkin erilaisia kampanjoita, myös TE-toimistoon ilmoitettujen työpaikkojen näkyväksi saaminen, ukrainalaisten työllistymisen edistämiseksi. Ukrainalaiset ovat tottuneet keksimään ratkaisut itse eikä tukeutumaan esimerkiksi julkisiin palveluihin. Tieto työpaikoista leviää muun muassa ukrainalaisten yhteisöissä. Tämä altistaa tulijat vastaaville käytännöille kuin kotimaassaan eli työntekijöitä rahastavaan välitystoimintaan.

On tärkeää saada tieto työpaikoista tulijoille suoraan toimijoiden ja työnantajien työpaikkailmoitusten välityksellä. Vastaanottokeskuksien osalta tarpeen on myös selkeä toimintatapa – miten työpaikat saadaan tulijoiden tietoisuuteen vastaanottokeskuksissa, miten tulijoita ohjataan työnhakuun ja suomalaiseen työelämään sekä erilaisten neuvontapalveluiden pariin. Ketterää toimintaa on mm. erilaiset somealustat kuten Telegram, jossa ukrainalaiset liikkuvat. Tietoa työllistymisestä Suomessa Telegram-kanavissa.

Itsensä työllistäminen

Kaikki ukrainalaiset eivät ole menettäneet työpaikkojaan, osa tekee etätöitä tälläkin hetkellä. Osa haluaa myös työllistää itse itsensä, esimerkiksi leipomalla. Aktiivisuus on korkealla tasolla, koska työntekoon elinehtona on totuttu. Mihin itsensä työllistäminen asemoituu tilapäisen suojelun piirissä olevien kohdalla?

Majoitus

Työpaikat sijaitsevat myös kaukana vastaanottokeskuksista. Tulijoiden tulisi olla mahdollista vaihtaa paikkakuntaa työllistyäkseen. Esimerkiksi alkutuotannossa kaikilla tiloilla ei ole mah-

dollisuutta majoittaa useita perheitä/lapsia. Kuntamallin toivoisi tuovan kunnille lisää mahdollisuuksia majoittaa Ukrainasta sotaa paenneita siten, että kunta saa korvausta valtiolta asumis- ym. vastaanottopalveluiden järjestämisestä.

Lastenhoito ja muut tukipalvelut

Tilapäisen suojelun piirissä olevalle lapselle kunnalla on velvoite järjestää varhaiskasvatus vanhemman työskennellessä. On hyvä muistaa, että vaikka vanhempi olisi työkykyinen, lapset voivat olla traumatisoituneita. Tulijoilla on monenlaisia tukitarpeita eikä työllistyminen ole yksioikoinen asia vaan voi vaatia itse työn ympärillä huomioitavia asioita. Myös aikuisilla voi nousta työelämään siirtyessä tukitarpeita. Vaikka olisi nyt työkykyinen, ei se tarkoita, etteikö ajan kuluessa voisi nousta esiin tukea vaativia tarpeita.

Helsingissä 6.4.2022

Töitä Suomesta työvoimapalvelut Oy

Riikka Koskinen
Toimitusjohtaja

Kati Kuula
Työvoimapalveluasiantuntija

Töitä Suomesta Oy on maaseudun työvoimatarpeisiin erikoistunut henkilöstöpalveluyritys. Yritys tarjoaa palveluna rekrytointeja Suomesta ja ulkomailta. Yrityksessä työskentelee palvelupäällikkönä henkilö, jolla on sekä Suomen, että Ukrainan kansalaisuus.